

27 Octombrie 2015, nr. 657

RAPORT DE EXPERTIZĂ

la proiectul Legii cu privire la obligația de raportare a actelor de corupție, a celor conexe actelor de corupție și a faptelor de comportament corupțional

(înregistrat în Parlament cu numărul 340 din 28 Septembrie 2015)

În temeiul Concepției de cooperare dintre Parlament și societatea civilă, aprobată prin Hotărârea Parlamentului nr.373-XVI din 29 decembrie 2005, Centrul de Analiză și Prevenire a Corupției prezintă raportul de expertiză a coruptibilității proiectului Legii cu privire la obligația de raportare a actelor de corupție, a celor conexe actelor de corupție și a faptelor de comportament corupțional

Evaluarea generală

- 1. Autor al inițiativei legislative** este Guvernul RM, autor nemijlocit - Ministerul Justiției, ceea ce corespunde art. 73 din Constituție și art. 44 din Regulamentul Parlamentului.
- 2. Categoria actului legislativ** propus este lege organică, ceea ce corespunde art.72 din Constituție și art. 6-11, 27, 35 și 39 din Legea privind actele legislative, nr.780-XV din 27.12.2001. Deși, în temeiul art. 72 alin. (3) lit. r) din Constituția Republicii Moldova, Parlamentul, dacă va considera necesar, ar putea adopta proiectul prin lege organică, oportunitatea proiectului nu este în suficientă măsură justificată. Obiecțiile în acest sens se conțin în pct. 15 al prezentului raport, Analiza detaliată a prevederilor potențial coruptibile, în special, la obiecțiile referitoare la art. 1 din proiect.
- 3. Transparența decizională** Proiectul a fost plasat pe web site-ul Parlamentului și a constituit obiect al consultărilor publice, organizate la 13 octombrie 2015 de către Comisia securitate națională, apărare și ordine publică. Astfel, la această etapă, au fost respectate exigențele legale menite să asigure transparența în procesul decizional.
- 4. Scopul promovării proiectului.** Pornind de la prevederile art. 1 din proiect, prin acesta se urmărește instituirea obligației de raportare a actelor de corupție, a celor conexe actelor de corupție și a faptelor de comportament corupțional, în vederea asigurării apărării drepturilor și libertăților persoanei, a intereselor publice, a securității naționale, identificarea cazurilor de corupție, în vederea contracarării fenomenului coruptibilității, precum și înlăturarea consecințelor actelor de corupție.

Fundamentarea proiectului

- 5. Nota informativă** a proiectului de act legislativ supus expertizei este plasată pe site-ul Parlamentului.

Considerăm că în acest fel Parlamentul respectă principiul transparenței procesului legislativ și principiile de cooperare cu societatea civilă.

- 6. Respectarea termenului de cooperare cu societatea civilă** Termenul de cooperare cu societatea civilă este respectat.

7. Suficiența argumentării. În pofida exigențelor prevăzute de art. 20 din Legea nr. 780 din 27.12.2001 privind actele legislative, nota informativă nu conține o justificare suficientă a promovării proiectului, nefiind relevate: condițiile ce au impus elaborarea proiectului; o analiză mai fundamentală a prevederilor, a locului acestora în sistemul legislației, a eventualei efect al realizării proiectului, mai multe prevederi din proiect concurând cu norme esențiale din legislația corelativă; o analiză a nivelului de compatibilitate a proiectului cu standardele internaționale în domeniu (experiențe ale altor țări).

8. Compatibilitatea cu legislația comunitară și alte standarde internaționale. Potrivit art. 20 lit. c) din Legea nr. 780 din 27.12.2001 privind actele legislative, nota informativă trebuie să includă referințe la reglementările corespondente ale legislației comunitare și nivelul compatibilității proiectului de act legislativ cu reglementările în cauză. Nota informativă conține referințe doar la art. 32 din Convenția Națiunilor Unite împotriva corupției.

9. Fundamentarea economico-financiară. Potrivit art. 20 lit. d) din Legea nr. 780 din 27.12.2001 privind actele legislative, nota informativă trebuie să conțină informații privind fundamentarea economico-financiară în cazul în care realizarea noilor reglementări necesită cheltuieli financiare și de altă natură. În același sens sunt și prevederile art. 47 alin. (6) din Regulamentul Parlamentului, adoptat prin Legea nr. 797 din 02.04.1996. Deși autorul proiectului pretinde că implementarea proiectului nu va reclama cheltuieli financiare, acestea ar putea fi necesare pentru a implementa prevederile art. 5 alin. (3) din proiect. Potrivit acestora, în cazul în care persoanei care a raportat acte de corupție, cele conexe actelor de corupție și fapte de comportament corupțional i-au fost provocate prejudicii materiale și/sau morale, statul este obligat să o despăgubească în condițiile prevăzute de legislație.

Evaluarea de fond a coruptibilității

10. Stabilirea și promovarea unor interese/beneficii. În linii generale, proiectul nu promovează interese/beneficii de grup sau individuale, care ar fi necorelate/contrare interesului public general.

11. Prejudicii aduse prin aplicarea actului. Din textul proiectului și aplicarea ulterioară a acestuia nu rezultă expres prejudicierea intereselor (drepturilor, libertăților) anumitor categorii de persoane sau prejudicierea interesului public.

12. Compatibilitatea proiectului cu prevederile legislației naționale. Prevederile proiectului sînt concurente cu mai multe prevederi ale legislației corelative. Obiecțiile în acest sens se conțin în pct. 15 al prezentului raport, Analiza detaliată a prevederilor potențial coruptibile.

13. Formularea lingvistică a prevederilor proiectului. Mai multe formulări conținute în proiect sînt insuficient de clare, exprimările neîntrunind rigorile tehnicii legislative și ale limbajului juridic. Obiecțiile în acest sens se conțin în pct. 15 al prezentului raport, Analiza detaliată a prevederilor potențial coruptibile.

14. Reglementarea activității autorităților publice. Proiectul, implicit, propune reglementări ce țin de activitatea Centrului Național Anticorupție, fără ca acestea să fie suficient de explicite. Obiecțiile în acest sens se conțin în pct. 15 al prezentului raport, Analiza detaliată a prevederilor potențial coruptibile.

15. Analiza detaliată a prevederilor potențial coruptibile.

	Articol	Text	Obiecția	Elemente de coruptibilitate și alte riscuri	Recomandarea
1	Articolul 1. Sfera de	(1) Prezenta lege stabilește condițiile de raportare, subiecții care sînt obligați să raporteze actele de corupție, cele conexe actelor de corupție și faptele de comportament corupțional care le-au devenit cunoscute în timpul exercitării	1) Pornind de la caracterul sumar al prevederilor din proiect, obiectul, scopul și sfera de aplicare, normele propuse, dacă se insistă asupra acestora, ar putea fi încadrate în conținutul Legii nr. 90 din 25.04.2008 cu privire la prevenirea și combaterea corupției. Eventuala obligație de raportare de către unele categorii de persoane a actelor de corupție, a celor conexe actelor de corupție și a faptelor de comportament corupțional	Alte riscuri Nerespectarea exigențelor tehnicii legislative	Pornind de la obiecții, revizuirea (inclusiv examinarea oportunității) prevederilor.

		<p>atribuțiilor lor și procedura de raportare a acestora. (2) Scopul prezentei legi este instituirea obligației de raportare a actelor de corupție, a celor conexe actelor de corupție și a faptelor de comportament corupțional, în vederea asigurării apărării drepturilor și libertăților persoanei, a intereselor publice, a securității naționale, identificarea cazurilor de corupție, în vederea contracarării fenomenului coruptibilității, precum și înlăturarea consecințelor actelor de corupție.</p>	<p>ar constitui una din acțiunile de prevenire și combatere a corupției, aceste acțiuni, în virtutea art. 1 din Legea nr. 90 din 25.04.2008 cu privire la prevenirea și combaterea corupției, constituind domeniul de aplicare a legii menționate. În acest sens de idei, proiectul (proiect de lege separată) este inoportun, principiul oportunității fiind unul din principiile de bază ale legiferării în virtutea art. 4 alin. (3) lit. a) din Legea nr. 780 din 27.12.2001 privind actele legislative. 2) La alin. (2), este nepotrivită sintagma "contracării fenomenului coruptibilității, precum și înlăturarea consecințelor actelor de corupție". În accepțiunea generală, prin coruptibilitate se înțelege însușirea de a fi coruptibil. Pornind de la esența reglementărilor, proiectul nu poate contribui la excluderea, în totalitate, a acestei însușiri individuale. Mai mult, proiectul nu va înlătura consecințele actelor de corupție, neconținând reglementări în acest sens.</p>		
2	<p>Articolul 2. Obligația de raportare a actelor de corupție și a celor conexe actelor de corupție, a faptelor de</p>	<p>(1) Persoanele cărora le sînt încredințate funcții publice au obligația să raporteze actele de corupție, cele conexe actelor de corupție și faptele de comportament corupțional care le-au devenit cunoscute în timpul exercitării atribuțiilor de serviciu. (2) Prevederile alin. (1) se aplică următoarelor categorii de persoane: a) care dețin o funcție publică, o funcție publică cu statut special sau o funcție de demnitate publică și alte persoane care prestează servicii publice; b) care dețin o funcție de conducere într-un partid sau într-o organizație social-politică; c) care dețin o funcție de conducere în cadrul unei întreprinderi de stat sau al unei instituții publice; d) cu funcții de control, potrivit prevederilor legale; e) din cabinetul persoanelor cu funcții de demnitate publică; f) din autoritățile publice autonome sau de reglementare. (3) Următoarele categorii de persoane la fel au obligația de raportare a actelor de corupție, a celor conexe actelor de corupție și a faptelor de comportament corupțional: notarii publici, avocații, executorii judecătorești, administratorii autorizați, experții</p>	<p>1) Prevederile contrazic normele statuate prin art. 18 din Legea nr. 90 din 25.04.2008 cu privire la prevenirea și combaterea corupției, care oferă funcționarilor publici dreptul de a informa cu bună-credință despre comiterea actelor de corupție și a celor conexe corupției, a faptelor de comportament corupțional, despre nerespectarea regulilor privind declararea veniturilor și a proprietății și despre încălcarea obligațiilor legale privind conflictul de interese. Astfel, se aduce atingere esențială echilibrului între reglementările concurente, principiu de bază al legiferării în sensul art. 4 alin. (3) din Legea nr. 780 din 27.12.2001 privind actele legislative. 2) La alin. (1), sintagma "funcții publice" este utilizată nepotrivit. Or, în alineatele (2) și (3), sunt enumerate mai multe categorii de persoane, care nu dețin funcții publice. 3) La alin. (2), sintagmele "și alte persoane care prestează servicii publice", "cu funcții de control, potrivit prevederilor legale", precum și "din autoritățile publice autonome sau de reglementare", nefiind clar definite în lege, ar putea fi interpretate echivoc și, prin urmare, aplicate selectiv și abuziv. Mai mult, prevederile din lit. d) conțin norme de trimitere. 4) La alin. (2), la sintagmele "care dețin o funcție de conducere într-un partid sau într-o organizație social-politică" și "care dețin o funcție de conducere în cadrul unei întreprinderi de stat sau al unei instituții publice" - nu este clar raționamentul pentru care aceste categorii de persoane au fost incluse în lista persoanelor care cad sub incidența proiectului. Aceste categorii de persoane, în fapt, sunt mai vulnerabile la riscurile de corupție, tocmai în adresa acestora putînd fi posibile mai multe raportări despre corupție din partea membrilor partidelor sau organizațiilor social-politice, angajaților de rînd ai întreprinderilor de stat sau ai instituțiilor publice.</p>	<p>Coruptibilitate Norme de trimitere Concurența normelor de drept Formulare ambiguă care admite interpretări abuzive Introducerea termenilor noi care nu au o definiție în legislație sau în proiect</p>	<p>Pornind de la obiecții, revizuirea (inclusiv examinarea oportunității) prevederilor.</p>

		<p>judiciari privați, mediatorul, traducătorul sau interpretul.</p> <p>Persoanele indicate mai sus sînt obligate să raporteze actele de corupție, cele conexe actelor de corupție și faptele de comportament corupțional în măsura în care aceasta nu contravine obligației de păstrare a secretului profesional.</p>			
3	<p>Articolul 3. Procedura de raportare și termenul de raportare a informației cu privire la actele de corupție, cele conexe actelor de corupție și faptele de</p>	<p>(1) Persoanele indicate în art. 2, care au aflat despre comiterea actelor de corupție, a celor conexe actelor de corupție și a faptelor de comportament corupțional sînt obligate, în termen de cel mult 3 zile lucrătoare, să raporteze despre aceasta. Informația se depune la Centrul Național Anticorupție. (2) Raportarea actelor de corupție, a celor conexe actelor de corupție și a faptelor de comportament corupțional urmează a fi efectuată în formă scrisă sau verbală. (3) Informația din raport se examinează în termen de pînă la 30 de zile lucrătoare, cu comunicarea în scris a rezultatelor persoanei care a raportat actele de corupție, cele conexe actelor de corupție și faptele de comportament corupțional.</p>	<p>Prevederile concurează cu art. 18 din Legea nr. 90 din 25.04.2008 cu privire la prevenirea și combaterea corupției, art. 11 din Legea nr. 25 din 22.02.2008 privind Codul de conduită a funcționarului public, art. 6 alin. (2) literele b) și c) din Legea nr. 325 din 23.12.2013 privind testarea integrității profesionale, dar și cu prevederi ale Codului de procedură penală al Republicii Moldova, nr. 122 din 14.03.2003, în partea ce ține de sesizarea organului de urmărire penală. Este de menționat că, în sensul art. 2 alin. (4) din Codul de procedură penală, normele juridice cu caracter procesual din alte legi naționale pot fi aplicate numai cu condiția includerii lor în Codul de procedură penală. De altfel, nu este clar în condițiile cărei legi vor fi examinate de către Centrul Național Anticorupție informațiile raportate.</p>	<p>Coruptibilitate Concurența normelor de drept Lacune de drept</p>	<p>Pornind de la obiectii, revizuirea (inclusiv examinarea oportunității) prevederilor.</p>
4	<p>Articolul 4. Măsurile de protecție și acțiunile interzise asupra persoanei raportoare</p>	<p>(1) Este interzisă persecutarea sau efectuarea altor acțiuni sau inacțiuni care au drept scop intimidarea persoanei care raportează actele de corupție, cele conexe actelor de corupție și faptele de comportament corupțional. (2) Persoanei care a raportat despre comiterea actelor de corupție, a celor conexe actelor de corupție și a faptelor de comportament corupțional i se aplică următoarele măsuri de protecție: a) beneficierea de prezumția de bună-credință, pînă la proba contrarie; b) asigurarea confidențialității datelor cu caracter</p>	<p>1) Prevederile concurează cu art. 12/1 din Legea nr. 25 din 22.02.2008 privind Codul de conduită a funcționarului public. Nu este clar, măsura în care sînt aplicabile prevederile Legii nr. 105 din 16.05.2008 cu privire la protecția martorului și altor participanți la procesul penal. 2) La alin. (2) lit. c) - nu este clar, pînă la urmă, la cererea cui (persoanei raportoare sau conducătorului autorității publice) se aplică măsura de protecție. 3) La alin. (3) - în fapt, sunt interdicții care ar trebui să aibă aplicabilitate generală și să nu se prescrie doar în raport cu persoanele raportoare. Totodată, în cazul în care nu se va asigura sancționarea unor astfel de fapte, normele vor rămîne sterile. 4) La alin. (4) - legea nu definește noțiunea de "concubină/concubin", fapt ce va crea interpretări echivoce și eventuala inaplicabilitate a normelor. (5) La alin. (5) - prevederi prea generale, ce ar putea oferi autorităților atribuții care admit derogări și interpretări abuzive.</p>	<p>Coruptibilitate Concurența normelor de drept Atribuții care admit derogări și interpretări abuzive Lipsa/ambiguitatea procedurilor administrative Lipsa sancțiunilor clare și proporționale pentru încălcarea prevederilor din proiect Introducerea termenilor noi care nu au o definiție în legislație sau în proiect</p>	<p>Pornind de la obiectii, revizuirea (inclusiv examinarea oportunității) prevederilor.</p>

personal în procesul de examinare a informației din raport; c) transferarea, la cerere, la una dintre subdiviziunile structurale ale aparatului central al autorității unde este angajat sau în una dintre autoritățile administrative din subordinea autorității respective, la solicitarea conducătorului autorității publice; d) întreprinderea de către organele de poliție și procuratură a măsurilor necesare pentru prevenirea actelor de încălcare a drepturilor și intereselor legitime, atunci când este intimidată. (3) Următoarele acțiuni sînt strict interzise: a) amenințarea sau încălcarea drepturilor și libertăților, a activității profesionale și de afaceri a persoanei care raportează actele de corupție, cele conexe actelor de corupție și faptele de comportament corupțional și a rudelor acesteia; b) crearea obstacolelor în promovarea în funcție, avansarea în trepte de salarizare, precum și în stimularea și exercitarea altor drepturi și interese legitime ale persoanei care raportează actele de corupție, cele conexe actelor de corupție și faptele de comportament corupțional și ale rudelor acesteia; c) discriminarea, crearea intenționată a obstacolelor în exercitarea sarcinilor sau atribuțiilor de serviciu de către persoana care raportează actele de corupție, cele conexe actelor de corupție și faptele de comportament corupțional și/sau de către rudele acesteia. (4) Nici o persoană nu poate fi obligată să raporteze actele de corupție, cele conexe actelor de corupție și faptele de comportament corupțional contrar intereselor rudelor sale apropiate (copii, părinți, înfietori, înfiați, frați și surori, bunici, nepoți), precum și

		contrar intereselor soțului/soției,			
5	Articolul 5.	<p>(1) În cazul în care persoana obligată să raporteze actele de corupție, cele conexe actelor de corupție și faptele de comportament corupțional nu comunică organelor competente, specificate în art. 3 alin. (1), informația cu privire la comiterea actelor de corupție, a celor conexe actelor de corupție și a faptelor de comportament corupțional care i-au devenit cunoscute în cadrul exercitării atribuțiilor de serviciu, aceasta este trasă la răspundere disciplinară conform procedurilor stabilite pentru fiecare categorie de personal. Dacă persoana raportează informație falsă, care nu corespunde realității, ea va răspunde penal potrivit prevederilor legale. (2) Angajații organului competent care divulgă datele de identitate ale persoanei care raportează actele de corupție, cele conexe actelor de corupție și faptele de comportament corupțional se sancționează disciplinar. (3) În cazul în care persoanei care a raportat acte de corupție, cele conexe actelor de corupție și fapte de comportament corupțional i-au fost provocate prejudicii materiale și/sau morale, statul este obligat să o despăgubească în condițiile prevăzute de legislație.</p>	<p>1) La alin. (1) - normele ar putea fi inaplicabile pentru un șir de categorii de persoane, pentru care sunt prevăzute proceduri speciale de atragere la răspundere disciplinară (cu titlu de exemplu, judecătorii, care pot fi atrași la răspundere disciplinară doar în temeiul unei decizii a organului de autoadministrare). Mai mult, prevederile, pentru persoanele cu funcții de răspundere, concurează cu art. 314 din Codul contravențional al Republicii Moldova, nr. 218 din 24.10.2008 (Tănuirea unui act de corupție ori a unui act conex acestuia sau neluarea măsurilor de rigoare). 2) La alin. (2) - prevederi care concurează, într-un anumit sens, cu normele art. 313 din Codul contravențional al Republicii Moldova, nr. 218 din 24.10.2008 (Excesul de putere sau depășirea atribuțiilor de serviciu), dar și cu normele art. 328 din Codul penal al Republicii Moldova, nr. 985 din 18.04.2002 (Excesul de putere sau depășirea atribuțiilor de serviciu). 3) La alin. (3) - norme de trimitere neacoperite prin prevederi speciale.</p>	<p>Coruptibilitate Norme de trimitere Concurența normelor de drept Dezechilibru dintre încălcare și sancțiune</p>	<p>Pornind de la obiecții, revizuirea (inclusiv examinarea oportunității) prevederilor.</p>

Concluzii

Autor al inițiativei legislative este Guvernul RM, autor nemijlocit - Ministerul Justiției, ceea ce corespunde art. 73 din Constituție și art. 44 din Regulamentul Parlamentului.

În pofida exigențelor prevăzute de art. 20 din Legea nr. 780 din 27.12.2001 privind actele legislative, nota informativă nu conține o justificare suficientă a promovării proiectului, nefiind relevante:

- condițiile ce au impus elaborarea proiectului;
- analiza fundamentală a prevederilor, în special - a locului acestora în sistemul legislației, a eventualului efect al realizării proiectului, mai multe prevederi din proiect concurând cu norme esențiale din legislația corelativă;
- analiza nivelului de compatibilitate a proiectului cu standardele internaționale în domeniu (experiențe ale altor țări).

Deși autorul proiectului pretinde că implementarea proiectului nu va reclama cheltuieli financiare, acestea ar putea fi necesare pentru a implementa prevederile art. 5 alin. (3) din proiect.

Categoria actului legislativ propus este lege organică. Deși, în temeiul art. 72 alin. (3) lit. r) din Constituția Republicii Moldova, Parlamentul, dacă va considera necesar, ar putea adopta proiectul prin lege organică, oportunitatea proiectului nu este în suficientă măsură justificată, principiul oportunității fiind unul din principiile de bază ale legiferării în virtutea art. 4 alin. (3) lit. a) din Legea nr. 780 din 27.12.2001 privind actele legislative.

Pornind de la caracterul sumar al prevederilor din proiect, obiectul, scopul și sfera de aplicare, normele propuse, dacă se insistă asupra acestora, ar putea fi încadrate în conținutul Legii nr. 90 din 25.04.2008 cu privire la prevenirea și combaterea corupției. Eventuala obligație de raportare de către unele categorii de persoane a actelor de corupție, a celor conexe actelor de corupție și a faptelor de comportament corupțional ar constitui una din acțiunile de prevenire și combatere a corupției, aceste acțiuni, în virtutea art. 1 din Legea nr. 90 din 25.04.2008 cu privire la prevenirea și combaterea corupției, constituind domeniul de aplicare a legii menționate.

Oricum, este imperioasă revizuirea mai multor norme, inclusiv și din alte legi, astfel încât să se dea claritate, dar și aplicabilitate, mai multor prevederi ce țin de:

- dreptul unor categorii de persoane de a informa cu bună-credință despre comiterea actelor de corupție și a celor conexe corupției, a faptelor de comportament corupțional, despre nerespectarea regulilor privind declararea veniturilor și a proprietății și despre încălcarea obligațiilor legale privind conflictul de interese, precum și protecție garantată acestor persoane (art. 18 din Legea nr. 90 din 25.04.2008 cu privire la prevenirea și combaterea corupției);
- obligația unor categorii de persoane de a raporta orice tentativă de furnizare a unui cadou, serviciu, favor, invitație sau oricărui alt avantaj necuvenit (art. 11 alin. (5) lit. d) din Legea nr. 25 din 22.02.2008 privind Codul de conduită a funcționarului public);
- obligația unor categorii de persoane de a denunța imediat la organele competente a oricărei tentative de a fi implicate în acte de corupție, acte conexe corupției și fapte de comportament corupțional, precum și de a comunica conducătorului entității publice, în scris, a oricărei influențe necorespunzătoare (art. 6 alin. (2) literele b) și c) din Legea nr. 325 din 23.12.2013 privind testarea integrității profesionale).

Ținem să menționăm că echilibrul între normele concurente este un alt principiu de bază a legiferării, statuat prin art. 4 alin. (3) lit. a) din Legea nr. 780 din 27.12.2001 privind actele legislative.

Pornind de la prevederile art. 1 din proiect, prin acesta se urmărește instituirea obligației de raportare a actelor de corupție, a celor conexe actelor de corupție și a faptelor de comportament corupțional, în vederea asigurării apărării drepturilor și libertăților persoanei, a intereselor publice, a securității naționale, identificarea cazurilor de corupție, în vederea contracarării fenomenului coruptibilității, precum și înlăturarea consecințelor actelor de corupție.

Scopul este periclitat esențial prin calitatea proiectului, mai mulți factori de coruptibilitate fiind identificați:

- Atribuții care admit derogări și interpretări abuzive;
- Concurența normelor de drept;
- Dezechilibru dintre încălcare și sancțiune;
- Formulare ambiguă care admite interpretări abuzive;
- Introducerea termenilor noi care nu au o definiție în legislație sau în proiect;
- Lacune de drept;
- Lipsa/ambiguitatea procedurilor administrative;
- Lipsa sancțiunilor clare și proporționale pentru încălcarea prevederilor din proiect;

- Nerespectarea exigențelor tehnicii legislative;
- Norme de trimitere.

În concluzie, reiterînd și cele enunțate în Raportul de expertiză CAPC nr. 640 din 27.01.2015, reținem necesitatea reexaminării fundamentale (inclusiv sub aspectul oportunității) a proiectului.

Acest efort ar putea fi conjugat ce cel al Grupului de lucru pentru reformarea și relansarea sistemului anticorupție.

Totodată, acest exercițiu ar trebui să pornească de la standarde internaționale în domeniu. Convenția Națiunilor Unite împotriva corupției, în art. 32, prevede obligativitatea luării măsurilor corespunzătoare pentru a asigura o protecție eficace împotriva eventualelor acte de represalii sau de intimidare a martorilor pe cazurile de corupție și, dacă este cazul, a rudelor și a altor persoane apropiate. La nivel național, această obligație ar putea fi transpusă prin aplicabilitatea certă, dar și eficientă, față de avertizorii de integritate a prevederilor Legii nr. 105 din 16.05.2008 cu privire la protecția martorilor și altor participanți la procesul penal. Convenția civilă privind corupția, în art. 9, prevede obligația statelor-părți de a oferi o protecție adecvată împotriva oricărei sancțiuni nejustificate față de salariații care, de bună credință și pe baza unor suspiciuni rezonabile, denunță faptele de corupție persoanelor sau autorităților responsabile. La nivel național, această obligație ar trebui să fie asigurată prin aplicarea dispozițiilor art. 314/1 (Neasigurarea măsurilor de protecție a funcționarului public) din Codul contravențional al Republicii Moldova, nr. 218 din 24.10.2008.

În orice caz, introducerea oricărei obligații poate reuși doar în condițiile în care autoritățile (entitățile) vizate au capacitatea de a urmări (asigura) respectarea obligației, precum și de a asigura atragerea la răspundere (inclusiv executarea reală a pedepsei) a persoanei care nu și-a onorat obligația. În caz contrar, orice instrument anticorupție se devalorizează, diminuînd credibilitatea agențiilor anticorupție.

Centrul de Analiză și Prevenire a Corupției